

Lehké techniky – těžké umění

Práce na papíru členů Umělecké besedy

IVO BINDER

Pod tímto názvem se v Muzeu Kroměřížska uskutečnila v jarních měsících letošního roku výstava členů *výtvarného odboru Umělecké besedy*. Je to dnes nejstarší český umělecký spolek propojující výtvarníky, spisovatele a hudebníky myšlenkou vzájemné tolerance a mezioborového dialogu. Jeho počátky se rodily před 165 lety – dne 28. 1. 1861 byl jmenován přípravný výbor, který vypracoval stanovy spolku. Tyto byly po dlouhých a složitých jednáních potvrzeny výnosem státního ministeria, a tak mohlo dne 9. března 1863 v budově Staroměstské radnice v Praze dojít k ustavující schůzi Umělecké besedy. Jejím prvním starostou byl zvolen Josef Wenzig a jeho náměstkem Karel Jaromír Erben. Ve správním výboru zasedli Josef Mánes jako předseda výtvarného odboru, Bedřich Smetana postavený do čela odboru hudebního a prvním předsedou literárního odboru se stal Vincenc Vávra. V průběhu dalších let se do besedního života zapojili i moravští umělci – vedle bratrů Uprkových to byli také Ferdiš Duša, Hanuš Schwaiger a v pozdějších letech, když spolek poskytl prostor také avantgardním umělcům (Josef Čapek, Josef Šíma, Jan Zrzavý, Grigorij Musatov a další), se zapojili i mladší tvůrci z generace Skupiny 42, například rodák z Němčic u Holešova, malíř František Hudeček, brněnský malíř Bohumír Matal nebo přerovská básnička Jiřina Hauková. Po komunistickém puči roku 1948 čelila Umělecká beseda, jako mnoho dalších avantgardních spolků,

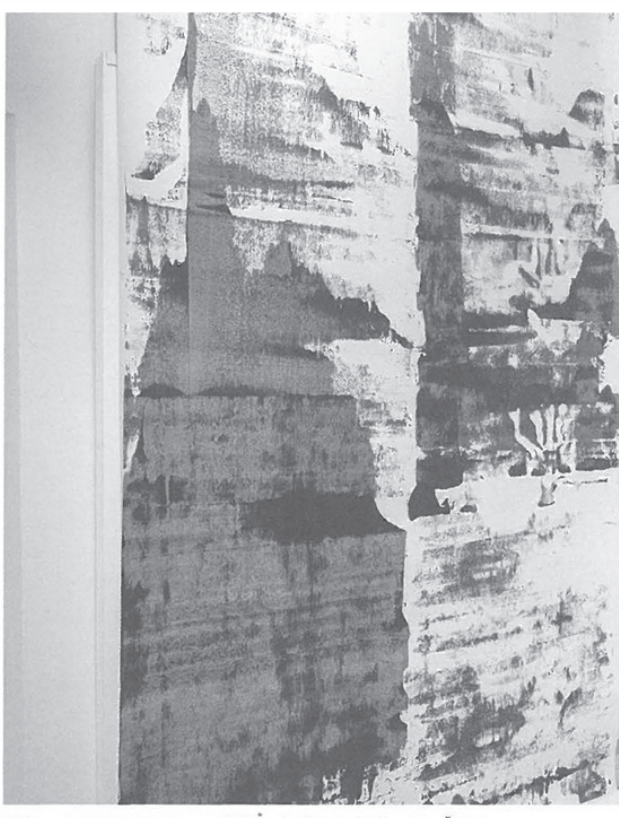
Z vernisáže výstavy. Foto © Jaroslav Šafer

represím. Většina jejích výtvarných členů byla převedena do Svazu čs. výtvarných umělců. Její program se přesto, byť ve velmi omezené míře, udržel mezi členy skupiny UB 12 a Tvůrčí skupiny UB až do roku 1972, kdy byla další besední činnost definitivně zakázána. Teprve polistopadový vývoj společnosti umožnil několika pamětníkům spolkového života obnovit v plné šíři existenci Umělecké besedy. Oficiálně byl obnovený spolek zapsán 29. 12. 1990 a jeho prvním starostou se stal tovačovský rodák, hudební skladatel Klement Slavický. Vedle něj se k besednímu programu přihlásili členové, kteří v letech vynuceného útlumu činnosti oživovali jeho odkaz – umělci Václav Boščík, Olbram Zoubek, Pravoslav Rada, Josef Flejšar, teoretici Eva Petrová, Antonín Hartmann, Jaromír Zemina, Jiří Šetlík, hudební skladatelé Ilja Hurník, Petr Eben, Jan Klusák, Karel Odstrčil, Lukáš Matoušek a literáti Josef Hiršal, Bohumila Grögerová, Jana Štroblová, Rudolf Matys, Václav Daněk, Eva Kantůrková, Jiří Stránský.

Současná mezigenerační výstava členů *výtvarného odboru Umělecké besedy* v Muzeu Kroměřížska

77

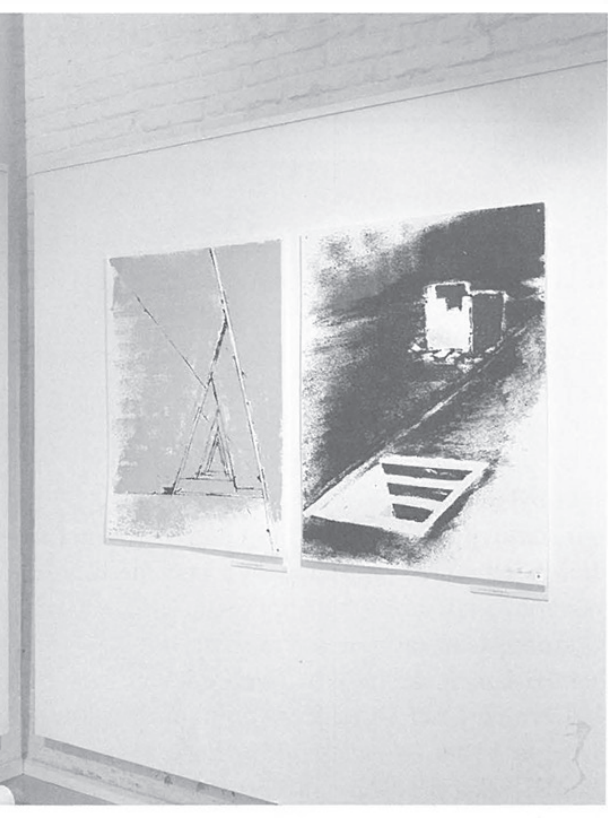
UMĚNÍ

Výstava Lehké techniky – těžké umění. Foto © Jaroslav Šafer

představuje v praxi naplnění hesla, které vložili její zakladatelé do jejího štítu: „V umění volnost“. Je to idea otevřenosti, tolerance a připravenosti k tvůrčí konfrontaci napříč uměleckými i filozofickými názory. Idea interdisciplinárního propojení mezi uměním slova, hudbou a vizuální tvorbou.

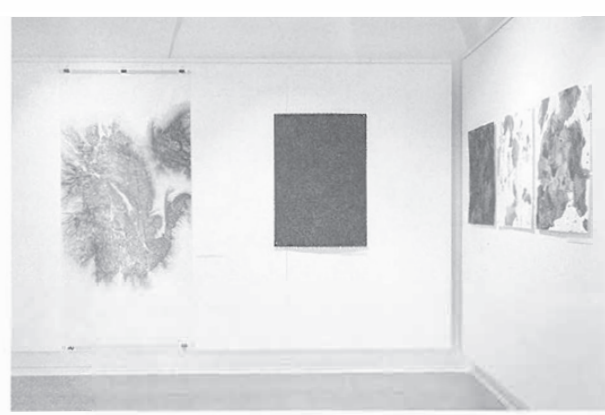
Na výstavě, která je zaměřena na médium papíru, jsou zastoupeny práce s papírovou hmotou a s jeho vztahem k prostoru – například papírové objekty Josefíny Duškové nebo transparentní papírový objekt *Okno* oddělující prostor „před“ a „za“, jehož autorem je vedoucí ateliéru Design

skla na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně Petr Stanický, který je na výstavě ještě zastoupen dvěma grafickými listy, pracujícími s architektonickými stavebními strukturami. Na Fakultě multimediálních komunikací zlínské univerzity také vyučuje malíř a sochař Vladimír Kovařík, který vystavuje minimalistický triptych konceptuálně pracující s elementárními geometrickými fenomény. Konceptuálním procesem vznikl také diptych Renaty Kocmanové *A bylo světlo*, tištěný na autorský papír, nebo topografické záznamy měst Gabriely Novákové – Varmužové (*Opava, České Budějovice*),

UMĚNÍ

78

Výstava Lehké techniky – těžké umění. Foto © Jaroslav Šafer

záznamy hudební kompozice Petra Štěpána, kafkovský grafický cyklus pedagoga Fakulty umění Ostravské univerzity Zbyňka Janáčka *Proměna* nebo kresebné záznamy prožitku přírody profesora AVU Miloše Šejna. Výtvarně působivé a technicky dokonale provedené jsou velkoformátové svitky s krajinnou a biomorfní tematikou, například *Moře* Kristiny Vašíčkové, *Metamorfózy* Milošava Polcara nebo *Asijské hory* zlínského rodáka René Hábla. Senzitivní reflexe přírody představují také kresebné práce Jiřího Vovse, Jany Budíkové, Pavla Mühlbauera, Jaroslava Alta, Kristýny Šormové, Zdeny Huškové, Jitky Štenclové a Pavla Trnky. Figurální tematika je na výstavě zastoupena olomouckým Miroslavem Šnajdrem ml., Alfredem Symůnkem, Jaroslavem Grodlem, transcendentním Radkem Andřem, křehkými tisky Jiřího Středy až po existenciální alegorie Josefa Hnízdila a niterně vnořené monotypy Václava Vaculoviče, zapůjčené ze sbírek Muzea Kroměřížska. Poetickým zkoumáním materie se svými díly zabývají holandsko-moravský malíř – strukturalista Walther Smeitink-Mühlbacher, sochař Jiří Kačer svými frotážemi

nebo Miloš Michálek hlubotiskovými grafikami. Velmi osobitým a niterným pojetím zátiší se na výstavě prezentují malíř Jan Svoboda a vynikající kreslíř Václav Sokol. Literární inspirace nalezneme v kolážích Pavla Holeky, Svatopluka Klimeše i Pavly Aubrechtové a v kresbách Igora Hlavinky, parafrázujícího aboriginské umění, a v kaligrafických malířích a básníka Michala Matzenauera. Na výstavě jsou zastoupeni i fotografové z Umělecké besedy: Jan Brodský vystavuje triptych fotografií *Signál*, Hana Hamplová představuje senzitivní triptych s detaily struktur papíru a Jindřich Štreit výstavu obelal emotivně silně působícími fotografiemi z cyklu *Kóma*.

Zvolené zadání – práce na papíru a práce s papírem – nabízí umělcům možnost niterného vyjádření jak témat intimních, tak těžkých témat filozofických a obecně lidských. Expozice představuje především současnou tvorbu více než poloviny členů výtvarného odboru Umělecké besedy. Výstava podává obraz o aktuálním obrazu spolkového života a také o jeho postavení v současné moravské kultuře. —

79

UMĚNÍ

JARO/LÉTO
2026

lož – Hana Kuslová • ozvěny Zlínského kraje – Monika Eretová • osobnosti – Markéta Mercová • paměti – Petr Hlavačka • tenkrát – Hana Kuslová • malý místopis – Zdeněk Barot • rozhovory – Blanka Kovandová • umění – Ivo Binder • genius loci – Zdeněk Pilát • život – Tomáš Jurča • literatura – Zdenka Friclová • za plotem – Jiří Holba • dozvuk

ČASOPIS PRO KULTURU A SPOLEČENSKÉ DĚNÍ

ZVUK

ZLÍNSKÉHO KRAJE

